

Protocol Sociale Veiligheid 'OBS-Wereldwijzer' 2024
Opgesteld door: Marieke Koetsier

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Gedragsprotocol

1 Doel

2. Gouden regels (schoolafspraken)

3. Methode(s) Sociaal Emotioneel Leren (SEL)

3.1. Methode Kanjertraining

3.2. Methode start schooljaar

3.3. Overige methodes en werkvormen gedurende het schooljaar

4. Anti-pestprotocol

4.1. Preventie (aanleren van goed kanjer-gedrag)

4.2. Signalen/signaleren

4.3. Aanpak voor pesten

4.3.1. Zo helpen we de gepeste

4.3.2. Zo helpen we de pester

4.3.3. Zo helpen we de meeloper

4.4. Zo helpen we de stamgroep/ de unit

4.5. Wat wordt er van ouders verwacht?

4.6. Wat wordt er van leerkrachten verwacht?

5. KanVAS

5.1. Doel van de vragenlijsten

5.1.1. Doel leerlingvragenlijst

5.2.1. Doel docentenvragenlijst

5.2.3. Doel Sociale Veiligheidslijst

5.2. Aanpak na afname vragenlijst

6. Aanpak grensoverschrijdend gedrag

6.1. Het 7-stappenprotocol

6.2. Aanpak tijdens de gym

Bijlage 1a: Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Bijlage 1b: Werkkaart Veiligheid OBS-Wereldwijzer

Bijlage 2: Gespreksformulier leerling

Bijlage 3: Gedragscontract

Bijlage 4: Schorsing en verwijdering (protocol Morgenwijzer)

Inleiding

Het team van OBS-Wereldwijzer vindt het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen op school. Alleen vanuit een gevoel van veiligheid krijgt elk kind de kans zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Een omgangs- en (anti-)pestprotocol zorgt voor duidelijke kaders en regelgeving, waaraan iedereen zich dient te houden. Dit biedt veiligheid. De wijze waarop leerkrachten met de kinderen omgaan, hoe de kinderen onderling met elkaar omgaan, de omgang tussen leerkrachten onderling en het omgaan van leerkrachten met ouders bepaalt mede de cultuur en sfeer op school.

Vanuit OBS-Wereldwijzer scheppen we de voorwaarden om ieder kind zichzelf te laten zijn. Vanuit de identiteit van de school willen we uitdragen dat iedereen welkom is en mag zijn wie hij of zij is. Wel binnen bepaalde kaders en gedragscodes die we met elkaar hebben opgesteld.

1. Gedragsprotocol

1. Doel

Als school streven wij ernaar dat alle kinderen zich vrij en veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit beleidsstuk is deels opgesteld om proactief te kunnen anticiperen op allerlei situaties waarmee kinderen te maken krijgen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook willen we degenen die betrokken zijn bij ons onderwijs houvast bieden en richtlijnen geven bij het voorkomen van – en oplossen van ongewenst en grensoverschrijdend gedrag, zodat vrijheid en veiligheid gewaarborgd kunnen blijven.

Dit beleidsstuk bevat verschillende protocollen, zoals ‘een pestprotocol’ en ‘een stappenplan grensoverschrijdend gedrag’. Samen met onze methode voor Sociaal Emotioneel Leren, de Kanjertraining, vormt dit stuk een basis van waaruit we als school, met alle betrokkenen, handelen.

2. Gouden regels (schoolafspraken)

Een goed en veilig pedagogisch klimaat kan alleen worden gewaarborgd wanneer er duidelijke omgangsregels (schoolafspraken) zijn. Daarom werken we met omgangsregels die voor alle kinderen hetzelfde zijn. Deze zijn terug te zien en worden nageleefd zowel in de units, op de gangen, op de schoolpleinen en tijdens de gymles. Op deze manier is het voor iedereen duidelijk wat er van hen wordt verwacht. Leerkrachten, kinderen en ouders kunnen elkaar aanspreken op het moment dat zich problemen voordoen. De opgestelde omgangsregels zijn gebaseerd op de werkwijze van De Kanjertraining.

1. *We vertrouwen elkaar*

2. *Iedereen hoort erbij*

3. *We helpen elkaar*

4. *We komen afspraken na*

5. *We luisteren naar elkaar (en spreken in normale taal)/ we doen mee*

De omgangsregels worden door en voor de kinderen ‘vertaald’ naar afspraken in de unit en zullen in de stamgroepen worden besproken. Deze afspraken worden positief geformuleerd, zichtbaar opgehangen in de groepen en er wordt met regelmaat naar verwezen.

De omgangsregels hebben ook betrekking op onze omgeving. Het is juist belangrijk in de units dat we zorgdragen voor elkaars eigendommen en de leeromgeving. Hier hebben we expliciet aandacht voor.

De smiley-poster, die zichtbaar maakt wat we wel en niet doen, is onderdeel van de regels en afspraken. De school neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt. Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De smileyposter geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden; Let dus een beetje op de gevoelens van de mensen om je heen. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag.

Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat weleens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je daarmee stoppen?"

3. Methode(s) Sociaal Emotioneel Leren (SEL)

Om onze kinderen te begeleiden in de wijze waarop ze zichzelf zien en omgaan met anderen, zien we het domein 'Sociaal Emotioneel Leren' als belangrijk deel van ons onderwijs. Op de manier wordt er vanuit een preventieve benadering gewerkt aan het voorkomen van pesten en grensoverschrijdend gedrag. Er wordt minimaal een half uur per week aandacht besteed aan 'Sociaal Emotioneel Leren'. We realiseren ons terdege dat de Sociaal Emotioneel Leren natuurlijk een continu proces is en verweven is in ons dagelijks lesgeven. We willen de kinderen leren dat ze rekening houden met de eigen belangen en met de belangen van de ander en dat ze hiernaast rekening houden met de waarden en normen die in de samenleving gelden. Er kan hierbij een verschil zitten tussen wat er thuis en op school belangrijk wordt gevonden.

3.1. Methode Kanjertraining

Om bovenstaande aan te leren hebben kinderen kennis, vaardigheden en een juiste basishouding nodig. Wij gebruiken in de groepen 1 t/m 8 de methode Kanjertraining om dit te realiseren. Deze methode heeft als doel de sfeer in de stamgroepen, de units en in de gehele school goed te houden (preventief), of te verbeteren (curatief).

In de methode is er ruimte voor de autonomie van het kind. Uitgangspunt is dan ook dat nagenoeg alle kinderen zich autonoom en authentiek willen ontwikkelen op een positieve manier. Daarbij is niet alleen een goede pedagogische relatie met de leerkrachten een vereiste, maar ook een veilige sfeer in de unit, zodat de kinderen tot hun recht komen.

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit De Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Alle drie de petten hebben hun valkuil, wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

In de stamgroepen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer herpakt worden. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we met name in de unit onderbouw en middenbouw "pettentaal". Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

Belangrijk: wij koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind doet 'als een rode pet' op het ene moment en is de rode pet niet.

3.2. Methode start schooljaar

Het preventief bevorderen van een pedagogisch klimaat betekent voor ons als school dat we ieder nieuw schooljaar starten met 'de Gouden Weken'. Door hier van de zomervakantie tot de herfstvakantie bewust mee bezig te zijn, willen we de groepsvorming en het proces van forming, storming en norming goed begeleiden. Na de kerstvakantie zijn de 'Zilveren Weken' en hier besteden we ook volop aandacht aan.

De startweek van De Kanjertraining nemen we hierin mee, net zoals de bron 'grip op de groep'. Het opstellen van de groepsafspraken, verwachtingen ten aanzien van jezelf, andere kinderen uit de stamgroep of unit en leerkracht uitspreken en het spelen van verschillende vertrouwensoefeningen zijn onderdeel van dit belangrijke proces.

3.3. Overige methodes en werkvormen gedurende het schooljaar

De leerkrachten organiseren door het jaar heen, in alle stamgroepen, momenten waarop er vertrouwensoefeningen/energizers gedaan kunnen worden.

Ook werken we met de ontwikkelcirkel uit het rapport en de taal die we spreken gekoppeld aan deze cirkel. Deze heeft raakvlakken met de basishouding die we van de kinderen verwachten.

4. Anti-pestprotocol

Op OBS-Wereldwijzer willen we zoveel mogelijk preventief werken om pesten tegen te gaan. De school zorgt daarbij voor toezicht in de units en op de pleinen. Omgangsregels worden met de kinderen voorafgaand besproken.

Daarnaast is er in de school een vertrouwenspersoon aanwezig. Dit alles maakt dat er op diverse niveaus gewerkt wordt aan het voorkomen van pestsituaties. Vanuit de basishouding die we van de kinderen verwachten, het handelen van de leerkrachten, onderwijsassistenten en stagiaires leren we de kinderen hoe ze in verschillende situaties van wantrouwen om kunnen gaan.

4.1. Preventie (aanleren van goed kanjergedrag)

De Kanjertraining biedt de mogelijkheid om kinderen preventief te leren omgaan met pestgedrag. Dit wordt aangeleerd door middel van de anti-pestposter, de oefeningen die hierbij horen (uitspelen van de situaties op de pestposter) en het maatjessysteem. Deze poster stuurt aan op het zelf oplossend vermogen van de kinderen en leert het kind voor zichzelf en/of zijn maatje opkomen

en/of corrigeren. Oftewel; leren grenzen aangeven. In de handleiding van de Kanjertraining is te lezen welke stappen ondernomen moeten worden om in de klas aan de slag te gaan met de anti-pestposter en het daarbij behorende maatjessysteem.

Ondanks dat we streven naar zoveel mogelijk preventief handelen, zullen er peestsituaties op school afspeelen. Door middel van dit anti-pestprotocol wordt gekeken wat we doen om pesten te voorkomen en op te lossen.

4.2. Signalen/signaleren

Gedoe hoort erbij en is leerzaam....

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten.

Wanneer er geen sprake meer is van een incident en er wordt een kind structureel lastiggevallen, is er sprake van pesten. Pesten is een subtype van agressief gedrag. Om kinderen inzicht te geven in pesten, maken we ze bekend met het verschil tussen plagen en pesten. In een peestsituatie is het belangrijk dat de verschillen ook voor alle betrokken partijen duidelijk zijn. Het meest eenvoudige onderscheid is:

- Plagen gebeurt in het zicht van de leerkracht/volwassene.
- Pesten gebeurt achter de rug van de leerkracht/volwassene.

De bedoelingen van het kind dat plaagt, zijn niet slecht, al kan een plagerij soms best even pijn doen. Bij pesten daarentegen is er sprake van een ongelijke machtsverhouding. De pester heeft macht over het kind dat gepest wordt. Bij plagen zijn de betrokkenen gelijk aan elkaar, niemand is de baas. Pesten gebeurt bijna altijd buiten het zicht van de leerkracht. Het melden van pesten is daarom heel belangrijk: zonder pesten te melden bij de leerkracht kan deze niets doen. Leerlingen, ouders en leerkrachten melden signalen van pesten bij de leerkracht van de betreffende groep. Leerlingen kunnen pesten ook melden bij de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon komt aan het begin van het jaar de klas in om aan de leerlingen te vertellen over haar rol als vertrouwenspersoon.

In de groepen 1 t/m 8 wordt er gebruik gemaakt van het Kanjer Volg- en Adviesstelsel (KanVas). Met dit hulpmiddel brengen wij stelselmatig de sociale situatie van de groep in kaart waarbij de leerkrachten mogelijke problemen tussen kinderen tijdig kunnen signaleren. Dit helpt om pesten beter en sneller aan te pakken. Omdat de vragenlijst dit weergeeft, is het belangrijk om als leerkracht kritisch te kijken naar de uitslagen en hier daadwerkelijk acties aan te verbinden. Een eerste stap hierin is altijd het gesprek aangaan met de leerling en inzoomen op gevoel en handelen. Naar aanleiding van dit gesprek wordt gekeken of een gesprek met ouders noodzakelijk is. Verdere uitleg over signalering door middel van KanVAS is te vinden in het hoofdstuk 'KanVAS'.

Er zijn een aantal signalen die erop wijzen dat een kind gepest wordt. Het lastige is dat die signalen niet altijd optreden, niet altijd zichtbaar zijn of andere oorzaken hebben. Bij twijfel: ga in gesprek met het kind, daar wordt niemand slechter van. Signalen kunnen zijn:

- Stiller worden.

- Ineens geen vriendjes of vriendinnetjes meer hebben of het aantal neemt duidelijk af.
- "Haat" ineens andere kinderen of zegt dat anderen hem "haten".
- Heeft veel last van buikpijn, hoofdpijn en andere (vage) klachten.
- Wil niet meer mee gymmen of niet mee op schoolkamp.
- Wil ineens niet meer met (bepaalde) andere kinderen samenwerken.

4.3. Aanpak voor pesten

OBS-Wereldwijzer zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het echt goed is om elkaar te helpen. Dit past ook volledig in onze visie t.a.v. unitonderwijs. Binnen dit kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, leren we van met elkaar en ben je of blijf je niet zielig. De leerkrachten daarentegen zijn op school "de baas/het voorbeeldgedrag" en de ouders/ verzorgers zijn dat thuis. Als een conflict zich tussen de kinderen afspeelt dan kiezen we als school voor een oplossingsgerichte aanpak.

Dat willen zeggen: de school zoekt, samen met de leerlingen, een oplossing die alle partijen (zoveel als mogelijk) recht doet, en borgt de gemaakte afspraken. Met het team willen wij een klimaat scheppen waarin het mogelijk is dat de pester zelf zijn gedrag met hulp gaat veranderen, dat de meelopers zelf hun gedrag begrijpen en aanpakken en dat de gepeste zelf hun houding en gedrag kunnen veranderen.

4.3.1. Zo helpen we de gepeste:

- We spreken in vertrouwen met het gepeste kind. Kindgesprekken zijn noodzakelijk.
- We bieden steun aan het gepeste kind. We nemen het kind en zijn of haar verhaal serieus.
- We helpen het kind bij het toepassen van dat wat de kinderen hebben geleerd bij de anti-pestposter.
- We spreken met kind af dat het vertelt wat er aan de hand is, omdat we niet alles kunnen zien.
- Wat kan verder helpend zijn voor het kind? Bespreek dit in het team (overige teamleden in de unit of unit-overstijgend en/of intern begeleider). We voelen gedeelde verantwoordelijkheid, we gebruiken elkaars expertise.
- Met het kind bespreken we wat voor hem of haar de oplossing kan zijn.
- Ouders zijn hierin een belangrijke partner. We lichten de ouders van het kind in en vraag wat zij gemerkt hebben. Afspraken worden besproken en vastgelegd met elkaar.

4.3.2. Zo helpen we de pester:

- We spreken met de pester. Kindgesprekken zijn noodzakelijk.
- In de gesprekken leggen we uit hoe een gepest kind zich voelt en welke gevolgen pesten kan hebben. Vaak realiseren kinderen zich dit niet.
- Er worden duidelijke grenzen gesteld, gedrag inzichtelijk maken door middel van feedback. De petten + smileyposter kunnen worden ingezet.
- Wat kan helpend zijn voor het kind? We bespreken dit in het team (overige teamleden in de unit of unit-overstijgend en/of intern begeleider) Gebruik elkaars expertise.
- Licht ouders van het kind in. Hebben zij iets gemerkt van het pesten?
- Benoem eventuele consequenties voor de pester als het pesten niet stopt.
- Zijn er nog andere zaken nodig? Denkend hierbij aan begeleiding van de intern begeleider of juist externe?

4.3.3 Zo helpen we de meeloper:

- We spreken met de meeloper(s). Kindgesprekken afzonderlijk van elkaar zijn noodzakelijk.
- In de gesprekken leggen we uit hoe een gepest kind zich voelt en welke gevolgen pesten kan hebben. Vaak realiseren kinderen zich dit niet.
- Er worden duidelijke grenzen gesteld, gedrag inzichtelijk maken door middel van feedback. De petten + smileyposter kunnen worden ingezet.
- Wat kan helpend zijn voor het kind? We bespreken dit in het team (overige teamleden in de unit of unit-overstijgend en/of intern begeleider) Gebruik elkaars expertise.
- We benoemen duidelijk dat het belangrijk is dat het kind in kwestie 'baas is over het eigen gedrag'. Bewustwording creëren is hierbij belangrijk. We gebruiken op school vaker de leus "bijgestaan is meegedaan".
- Licht ouders van het kind in. Hebben zij iets gemerkt van het pesten?
- Benoem eventuele consequenties voor de meeloper als het gedrag niet stopt.
- Zijn er nog andere zaken nodig? Denkend hierbij aan begeleiding van de intern begeleider of juist externe?

4.4 Zo helpen we in de stamgroep of in de unit

Op het moment dat er gepest wordt in een stamgroep of unit, is dit vaak een groepsprobleem. We kijken dus altijd goed hoe je dit probleem met de groep kunt oplossen. Naast De Kanjertraining kan er wekelijks een groepsgesprek plaatsvinden. Gedeelde verantwoordelijkheid en gebruik maken van elkaars expertise zijn belangrijke voorwaarden. We kunnen altijd de overige collega's van de desbetreffende unit en/of van de andere units of de intern begeleider laten meedenken. Zij kunnen met een andere kijk, expertise een bijdrage leveren aan het oplossen van het probleem.

Voordat je stappen gaat ondernemen, kun je jezelf vast een aantal dingen afvragen:

- Zijn de pesters in de klas gefrustreerd door het niet kunnen voldoen aan de eisen die de leerstof stelt? Met andere woorden past het aanbod bij de onderwijsbehoefte van het kind/ de kinderen?
- Merken anderen aan mij wat ik vind van het gepeste kind? Ben ik objectief? Keur het gedrag van het kind af maar niet het kind zelf.

Fase 1: In gesprek met de betrokkenen; pesters en gepeste en evt. meeloper(s)

In een conflict als deze wordt daarom als eerste gevraagd naar de bedoeling van het kind/de kinderen. “Is het jouw bedoeling om.....” Is het niet jouw bedoeling dan is het probleem snel opgelost. Is het wel de bedoeling dan ondernemen we stappen en zetten we het anti-pestprotocol in.

Fase 2: Nadenken over de situatie en bedoeling

Wanneer we tijdens een gesprek niet tot een oplossing komen krijgen de leerlingen bedenktijd. De leerkracht geeft ze een vraag m.b.t. het conflict mee waar ze over nadenken. Een bedenktijd kan helpen om een duidelijker beeld te krijgen. Na de bedenktijd wordt er opnieuw in gesprek gegaan met het kind. Hierbij kun je gebruik maken van de volgende vraag.

“Je hebt kunnen nadenken. Wat ben jij van plan hier op school, is het nog steeds jouw bedoeling om dit kind dwars te zitten? Is daar misschien een reden voor om dat zo op die manier aan te pakken?”
Wat ga jij nu bij jezelf veranderen? En hoe herstel je het verdriet dat je hebt aangericht?”

Op het moment dat de leerling met concrete punten komt die voor boosheid zorgen, is het goed om als leerkracht aan te geven dat we op school geleerd hebben hoe we dit oplossen; praten vanuit respect en aangeven dat je iets vervelend vindt (verwijzen naar anti-pestposter en maatjessysteem).

Fase 3: Actie ondernemen

Nadat het kind heeft nagedacht, geeft het kind toch nog aan dat het zijn of haar bedoeling is om de ander te pesten/boos te maken. Het kind houdt voet bij stuk. In dat geval worden ouders/verzorgers direct ingeschakeld. Ze worden na schooltijd uitgenodigd voor een gesprek. Er wordt op een probleemoplossende manier gesproken met elkaar. Goed om eerst de tijd te nemen voor de mogelijke emoties die er kunnen zijn. Vervolgens worden er duidelijke kaders en afspraken gemaakt met de betrokkenen.

Fase 4: In gesprek met directie

Op het moment dat deze stap in werking treedt, hebben ouders duidelijk aangegeven in het handelen en gedrag van hun kind te ondersteunen. Op dat moment verwijst de leerkracht waarmee ouders in eerste instantie mee in gesprek zijn gegaan, door naar directie. In dit gesprek wordt benadrukt dat wij van al onze kinderen verwachten dat ze zich kunnen gedragen en vanuit een basis van respect en vertrouwen handelen. Van ouders wordt dit ook verwacht.

Agressief gedrag, in welke vorm dan ook, wordt niet geaccepteerd van welke betrokkenen dan ook, zowel van de leerkrachten, kinderen als ouders.

4.4 Wat wordt er van ouders verwacht?

Het oplossen van conflicten en/of de peestsituaties tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van bovenstaande wordt overlegd. Van ouders verwachten wij dat zij zich aan de volgende regels houden:

- Wij verwachten dat ouders het team, de kinderen en overige ouders van OBS-Wereldwijzer respectvol benaderen.
- Ouders spreken in positieve zin over andermans kind.
- Ouders onthouden zich van kwaadsprekerijen op internet of sociale media

In de praktijk zien we dan:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die zich willen misdragen (omdat er geen onvermogen speelt) zijn snel te corrigeren als ouders en leerkrachten op dezelfde lijn zitten.

4.5 Wat wordt er van leerkrachten verwacht?

Hierbij verwachten wij het goede voorbeeld. Wanneer zich een probleem voordoet op onze school, dan verwachten we van elkaar dat we probleem oplossingsgericht aan de slag gaan. Verder zijn we gezamenlijk verantwoordelijk voor het onderwijs en dus ook voor onze kinderen. Gezamenlijke verantwoordelijkheid is een pijler van het unitonderwijs. Het is belangrijk om hiervan gebruik te maken wanneer we merken dat er een situatie niet lekker loopt; we maken gebruik van elkaars talenten. Vertrouwen onderling is hierin belangrijk.

5. KanVAS

Om de veiligheid in en rond de school goed in kaart te brengen, wordt er gebruik gemaakt van het Kanjer Volg- en Adviesstelsel. Dit stelsel bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Leerlingvragenlijst voor groep 5 t/m 8
2. Docentenvragenlijst en adviesstelsel voor groep 5 t/m 8
3. Oudervragenlijst voor groep 1 t/m 8. Deze wordt niet structureel ingezet alleen als de situatie hierom vraagt.
4. Sociogram vanaf groep 3 t/m 8. Leerkrachten gebruiken KanVas of andere bronnen zoals Sociometrics om inzicht te krijgen in de sociale relaties en verbindingen in de stamgroep of unit.
5. Sociale veiligheidslijst voor groep 5 t/m 8

Deze onderdelen hebben als doel in kaart te brengen wat er aan de hand zou kunnen zijn met een leerling: Hoe kijkt de leerling naar zichzelf? Hoe ervaart de leerkracht het gedrag van de leerling? Is de leerling sociaal aanvaard door de klasgenoten?

Vervolgens biedt het Kanjer Volg- en Adviesstelsel de mogelijkheid om een gezamenlijke aanpak te bespreken en samen te stellen. Ouders en leerkrachten werken hierin samen.

Op OBS-Wereldwijzer hebben we ervoor gekozen om te werken met een aantal onderdelen van het Kanjer Volg- en Adviesstelsel. Twee keer per jaar wordt de leerlingvragenlijst met daarbij de behorende docentenvragenlijst en adviesstelsel ingezet. Daarnaast wordt ook de Sociale Veiligheidslijst twee keer per jaar afgenomen.

5.1.1. Doel leerlingvragenlijst

De leerling vragenlijst meet hoe leerlingen hun sociaal functioneren in de unit ervaren. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen externaliserend gedrag, pro sociaal gedrag, internaliserende (depressieve) gevoelens en de intentie om negatief gedrag te laten zien.

De leerling vragenlijst heeft nadrukkelijk niet tot doel voorspellingen te doen over de ontwikkeling van stoornissen of uitspraken te doen over toekomstig sociaal functioneren van een leerling. De vragenlijst geeft wel een heldere vingerwijzing in welke richting het gedrag en de beleving van een leerling zich lijkt te ontwikkelen. De vragenlijst is daarmee een hulpmiddel voor de leerkrachten om een scherpere kijk te krijgen op het gedrag, de gevoelens en de intenties van de leerlingen.

5.1.2. Doel docentenvragenlijst

Het Docent adviessysteem geeft- als de leerkracht de 12 vragen heeft beantwoord-, een overzicht van gedrag dat de leerkracht bij de leerlingen signaleert.

Eén leerkracht vult per stamgroep de bevindingen in. Deze worden wel in de unit besproken samen met de overige collega's. Gedeelde verantwoordelijkheid en expertise is hierbij belangrijk.

Het systeem geeft bovendien aan wat mogelijke oorzaken zijn van het gedrag van het kind, wat de symptomen zijn van het gedrag en wat raadzaam is om te doen.

Wat dit laatste betreft wordt een reeks van adviezen voorgesteld waaruit de leerkracht een plan van aanpak kan opstellen (indien nodig). Tijdens de scholing van 2023-2024 krijgen we hier ook handvatten voor aangereikt.

5.1.3. Doel Sociale Veiligheidslijst

Stichting Kanjertraining heeft in overleg met de inspectie de "Vragenlijst Sociale Veiligheid van Stichting Kanjertraining (SVSK)" ontwikkeld voor het primair onderwijs. Onze school laat deze lijst invullen door (alle) leerlingen uit groep 5 t/m 8. Met deze lijst voldoen we aan de Wet van Sociale Veiligheid. De volgende aspecten worden gemeten in deze lijst:

- Het voorkomen van incidenten op school. Dit is de aantasting van sociale veiligheid, psychische veiligheid en fysieke veiligheid
- Veiligheidsbeleving van de kinderen
- Welbevinden van de kinderen
- Leerkracht treedt op
- Angst voor incidenten

5.2. Aanpak na afname vragenlijst

Op het moment dat een bepaalde vragenlijst van KanVas is ingevuld, worden de uitslagen bekeken. In eerste plaats door de collega's in de desbetreffende unit zelf bijvoorbeeld tijdens een unit-

overleg. De uitkomsten van de vragenlijsten worden besproken met de IB-er. De kleurcoderingen geven aan hoe de score moet worden bekeken t.o.v. een vergelijkbare normgroep.

- Een groene score is een positieve ontwikkeling op sociaal emotioneel gebied t.o.v. de normgroep
- Een oranje score is opvallend op sociaal emotioneel gebied t.o.v. de normgroep.
- Een rode score is opvallend op sociaal emotioneel gebied t.o.v. de normgroep.
- Een grijze kleur geeft aan dat het kind jonger is dan 8 jaar en dus te jong om te worden vergeleken met de normgroep.

Verder worden in het uitslagenoverzicht in de scores op vragen over pesten apart weergegeven. Dit zijn de scores A, B en C. Er kan zo in één oogopslag worden bekeken welke antwoorden het kind heeft gegeven op de pestvragen bij de leerlingvragenlijst.

A= Ik pest op school

B= Ik word gepest

C= Ik ben bang dat ik gepest word

Het is goed om opvallende scores te bespreken met het desbetreffende kind en zo te kijken wat de oorzaak is van een bepaald gevoel of ervaring. Indien nodig, kan na overleg met het kind, ook in gesprek worden gegaan met ouders. De oudervragenlijst zou hierbij een hulpmiddel kunnen zijn. Door ouders proactief te betrekken, wordt voorkomen dat er langs elkaar heen wordt gesproken. Als blijkt dat ouders en leerkrachten verschillend kijken naar het kind, dan wordt er eerst gezocht naar overeenkomsten. Specifieker gesteld: wat wordt door zowel ouders als leerkrachten gezien als opvallend gedrag en wat moet worden aangepakt.

Naar aanleiding van dit gesprek kan gekeken worden welke aanpak juist is bij de desbetreffende signalen. De Kanjertraining heeft voor alle signalen een mogelijke aanpak uitgeschreven. Deze zijn te vinden in de online handleiding-> pedagogische informatie.

6. Aanpak grensoverschrijdend gedrag

Als school gaan we ervanuit dat alle kinderen het gewenste gedrag kunnen laten zien. Voor sommigen zal het laten zien van dit gewenste gedrag meer aandacht vragen en is het harder werken om dit voor elkaar te krijgen. Daarnaast beseffen we ook dat het een keer mis kan gaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. De vraag is dan hoe pak je het de volgende keer aan, zodat het niet meer mis kan gaan.

Op het moment dat we in dit plan spreken over grensoverschrijdend gedrag dan zou dit zich op de volgende manieren kunnen manifesteren. Let op het zijn voorbeelden:

- Verbaal: schelden, dreigen, vernederen
- Fysiek: schoppen, knijpen, slaan, spugen
- Materiaal: stelen, spullen opzettelijk kapot maken

6.1. Het 7- stappenprotocol

Op onze school streven wij ernaar zoveel mogelijk preventief te handelen door eerder beschreven maatregelen te treffen en zo goed mogelijk toe te passen in iedere groep. Ondanks dat streven, zijn we ons ervan bewust dat gedragsproblemen in groepen en bij individuele kinderen voorkomen.

Soms is bijsturen of ingrijpen hierin noodzakelijk en onvermijdelijk. Wanneer zich een patroon vormt in ongewenst gedrag zal de school handelen zoals in het 7 stappen protocol.

Deze 7 stappen hebben als doel om ongewenst gedrag in een zo vroeg stadium te ondervangen en zijn gericht op het stoppen van ongewenst gedrag in de bijbehorende stap. In de meest ideale situatie spreken kinderen onderling elkaar aan op ongewenst gedrag, waarna dit vervolgens verdwijnt. Een manier die De Kanjertraining ondersteunt.

Als het niet lukt om het ongewenste gedrag te stoppen, zal steeds worden overgegaan tot de volgende stappen. Echter, bij ernstiger incidenten m.b.t. grensoverschrijdend gedrag of verergering van het protocol kan er worden gekozen om vervolgstappen te nemen en/of bepaalde stappen in het protocol over te slaan. De veiligheid van de groep en de leerkrachten hebben altijd prioriteit.

Bij het ondernemen van vervolgstappen is ons uitgangspunt dat incidenteel straffen meer impact heeft dan langdurig straffen. Langdurig straffen verliest namelijk snel zijn kracht.

Met het doel van dit plan zien we ook dat er één of enkele leerlingen in een unit zullen zijn die onvoldoende houvast en ondersteuning geboden krijgen met het gebruik van dit protocol. Het gaat hierbij om leerlingen met (zeer) ernstige gedragsproblematiek die structureel opstandig, brutaal en fysiek agressief gedrag laten zien dat ontregelend werkt voor de leerkrachten en andere kinderen in de groep. Hun veiligheid komt hiermee in het geding. In dit geval dient er een individueel gedragsplan worden opgesteld samen met de intern begeleider en ouders waarbij er specifiek gekeken wordt naar de begeleidingsbehoefte en ondersteuningsvraag.

6.2. Stappen voor middenbouw en bovenbouw units

Stap 1: Wederzijds respect en zelfcorrigerend gedrag (preventief)

(Dreigend) conflict of incident wordt door de groep en/of betrokkenen zelf voorkomen en/of opgelost. Er is geen inmenging van de leerkracht vereist. De Kanjertraining noemt in deze stap ook wel het maatjessyteem.

Stap 2: Constatering ongewenst gedrag (leerlingen zijn in staat het zelf op te lossen; preventief)

Hierbij wordt het incident/conflict vastgesteld en omschreven door de benadeelde partij (kind, leerkracht of groep). Kinderen krijgen de mogelijkheid om het uit te praten; betrokken kinderen hebben daarbij het verlangen dat het weer goed komt. Lukt dit niet binnen korte tijd (ca. 5 minuten) dan wordt er tijdens de pauze of na schooltijd met leerkracht erbij gepraat. Als een kind uitspreekt dat hij het (nu) niet goed wil hebben met de ander, vindt een gesprek met betrokken kind op een geschikt moment tijdens of na schooltijd plaats. Het gesprek wordt oplossingsgericht gevoerd.

Op het moment dat een kind op een bepaald moment grensoverschrijdend gedrag laat zien of dat dit herhaaldelijk gebeurt, wordt er een volgende stap ingezet. Dit is een stap die het doel heeft om

gedragsverandering plaats te laten vinden en kan ten alle tijden ingevoerd worden. Hiervoor hoeft vooraf geen gesprek met ouders plaatsgevonden te hebben. We stellen ouders bij herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag op de hoogte te stellen van datgene wat speelt.

Het kan ook zijn dat bovenstaande niet alleen van toepassing is bij één kind, maar ook op groepsniveau nodig is. Vaak komt dit in de periode tussen herfst- en kerstvakantie even naar voren. Na overleg met directie/IB kunnen onderstaande stappen dan ingezet worden om gewenst gedrag op groepsniveau te ondersteunen. Ook hier geldt de afgebakende periode van 4-6 weken.

Stap 3: Corrigerend en sturende interventies door leerkracht (curatief)

Bij deze stap is het kind incidenteel of herhaaldelijk niet in staat om zelf zijn of haar gedrag op kortere en/of langere termijn te corrigeren. Dit in tegenstelling tot stap 1 en stap 2. Op het moment dat stap 3 daadwerkelijk wordt ingezet is er duidelijk sprake van een overtreding van de gemaakte (school en of unit) afspraken; grensoverschrijdend gedrag. De leerkracht pakt dit als volgt aan:

1. De leerling wordt individueel gecorrigeerd door de leerkracht op zijn of haar plaats en krijgt zijn eerste waarschuwing.

1a. De waarschuwing moet duidelijk zijn voor de leerling

1b. Maak duidelijk welk gedrag grensoverschrijdend is en welk gedrag gewenst is.

Het is helpend vragen om te vragen naar de bedoeling; “Ik heb duidelijk aangegeven dat...”, “Meen je dit....?”, “Blijf je hier echt mee doorgaan?”

c. De leerkracht blijft hierin voorspelbaar; hij/zij geeft de consequentie aan.

2. Wanneer de leerling na de eerste waarschuwing niet kan voldoen aan het gewenste gedrag, krijgt deze een aparte plek in de stamgroep. Een vast time-in plek is reeds bekend bij de leerlingen. Doel moet zijn dat de leerling even uit de situatie wordt gehaald en tot rust kan komen. De leerling werkt op deze plek verder aan datgene wat hij of zij eerder aan het doen was.

Stap 4: Interne time-out (curatief)

Op het moment dat het ongewenste gedrag van het betreffende kind blijft aanhouden, wordt het kind geplaatst in een andere stamgroep.

- Papegaaien gaan naar het Regenwoud en andersom
- Parkieten gaan naar de Struisvogels en andersom
- Kakatoes gaan naar de Struisvogels en andersom

De leerkracht van de andere stamgroep of unit bemoeit zich niet met de inhoud. Zij zorgt met name voor een fysiek veilige omgeving zodat het gedrag van de leerling ruimte krijgt om te herstellen. Een timer of zandloper kan helpend zijn voor een kind om de tijd inzichtelijk te maken. Er wordt gezorgd voor een afgebakende periode waarin de rust in de stamgroep en/of jaargroep kan worden hersteld. (richtlijn is max 15 minuten)

Dit is tevens ook het doel van deze aanpak. De omstandigheden zo creëren dat het kind weer terug kan komen in de groep. Voorwaarde voor de terugkeer in de groep is dat de leerkracht en de leerling in gesprek met elkaar zijn gegaan. Er worden nieuwe, duidelijke afspraken gemaakt.

Het kan voorkomen dat de leerling na de time-out nog steeds boos is of grensoverschrijdend gedrag laat zien. In dat geval beschrijft de leerkracht het gedrag en spreekt af dat het gesprek over 5 minuten nog eens opnieuw plaatsvindt.

Als de leerling na de 5 minuten nog steeds geen ander gedrag laat zien, kun je opnieuw besluiten op een time-out te geven. Aan het einde van de schooldag worden ouders op de hoogte gesteld van de interne time-out. Een mogelijkheid is hiervoor het gespreksformulier. Als school trekken we een duidelijke grens en zijn we duidelijk in de verwachtingen wat wij acceptabel gedrag vinden binnen OBS-Wereldwijzer. Er zal bij herhaaldelijke situaties verder met intern begeleider en ouders gekeken moeten worden of er meer begeleiding nodig is (denkend hierbij aan externe instanties)

Stap 5: Meerdere keren interne time-out (curatief)

Er is sprake geweest van herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag, waarbij de leerling tot drie keer toe een interne time-out heeft gekregen. Dit lijkt onvoldoende effect gehad te hebben, waardoor het is aan te raden om de leerling te plaatsen op een plek waar alleen nog maar toezicht is van een volwassene. Ook hierbij is het doel weer om de rust van de groep en de leerling zelf te herstellen, maar is de leerling nog meer afgezonderd dan eerder het geval was. Hiermee wordt aan de leerling duidelijk gemaakt dat de mate waarin de grens is overschreden dusdanig is dat in een andere stamgroep en unit niet werkt. Tijdens deze time-out krijgt de leerling werk mee dat hij of zij zelfstandig kan maken.

Op een later moment vult de betreffende leerling het formulier in met behulp van de leerkracht. Er kan op deze manier meer op directe wijze worden ingegaan op eerder gemaakte afspraken. Het streven is ook dat hierna de leerling weer terug de stamgroep/ unit in kan.

Naar aanleiding van een dergelijke situatie zullen ouders op de hoogte worden gesteld en worden uitgenodigd voor een gesprek waarin ook IB en/of directie aanwezig zijn.

Stap 6: Externe time-out (curatief)

In dit geval is het overtreden van de regels dermate ernstig dat de leerling met onmiddellijke ingang de toegang tot school moet worden ontzegd. Hiervoor is altijd toestemming van directie nodig. Het protocol van Morgenwijzer wordt hierbij gevolgd.

Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met directie, leerkracht(en) en lb-er. In dit gesprek wordt het incident besproken en worden afspraken voor vereiste gedragsverandering gemaakt. Verslaglegging is noodzakelijk en worden door ouders ondertekend voor gezien. Het incident wordt gemeld in Parnassys.

Stap 7: Schorsing en verwijdering (curatief)

Hiertoe wordt besloten wanneer de afspraken zoals gemaakt in stap 5 worden overtreden (herhaling van ontoelaatbaar gedrag) of wanneer het incident dermate ernstig is dat een hervatting van de

schoolsituatie voor de betreffende leerling in de groep en/of met betreffende leerkracht, niet verantwoord is. Hiervoor is altijd toestemming van de directie nodig. Hierbij is het protocol van Morgenwijzer ook leidend.

6.4. Aanpak tijdens de gym

Ook tijdens de gym heeft een preventieve handelwijze onze voorkeur. Het is aan de vakdocent om vanuit dit uitgangspunt te handelen en dit zoveel mogelijk te waarborgen tijdens de lessen van de verschillende groepen. Ondanks dat zijn we ons er ook van bewust dat zich op diverse niveaus grensoverschrijdend gedrag voor kan doen. Het geeft de voorkeur dat in dit soort situaties gehandeld wordt volgens bovenstaande aanpak. Dit geeft duidelijkheid en maakt dat iedereen weet wat er van hem wordt verwacht. De eerste drie stappen van het protocol gelden zoals deze beschreven staan ook tijdens de gym.

Stap 4, de interne time-out, vraagt praktisch gezien om een andere invulling. Dit ziet er als volgt uit: De leerling wordt tijdens de gymles naar het desbetreffende lokaal gestuurd en krijgt tijdens deze time-out het gespreksformulier mee (zie bijlage 1) en vult deze in. Afspraak is dat deze leerling na de time-out in principe niet meer de gymles in komt. Vlak voor het einde of aan het einde van de gymles bespreekt de vakdocent het formulier met de leerling en maakt nieuwe afspraken. Mocht dit een keer niet lukken, dan wordt het formulier overgedragen aan de leerkracht van de leerling en bespreken zij samen het formulier aan het einde van de dag. Er worden duidelijke, nieuwe afspraken gemaakt en beiden ondertekenen het formulier. Aan het einde van de schooldag worden ouders door de vakleerkracht op de hoogte gesteld van de interne time-out. Het is van belang om in de communicatie met ouders ook hier duidelijk en voorspelbaar te zijn. Spreek uit wat je verwacht en wat herhaling van het grensoverschrijdende gedrag voor consequenties heeft. De overige stappen die doorlopen worden zijn zoals het protocol in de klas gehanteerd wordt.

Bijlage 1 - Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat...."

En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):

"Ik merk dat het ...", "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraagt naar de bedoeling van dit gedrag:
"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt ...?"

Nee -> "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"Wat spreken we af?"

Ja -> "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij **Ja**:

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
 - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven ...(materiaal)"
 - "Je hebt nu de keus...."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bijvoorbeeld:

- Dicht bij de leerkracht laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om ...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders worden geïnformeerd

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
- Kind uit de klas

Gesprek met ouders:

Keuren ouders het gedrag goed?

Nee

Hulp aanbieden
Passende plek indien nodig
Samen plan van aanpak maken
2 klassen hoger/lager
Kind dichtbij leerkracht

Nee, maar

Smileyposter
'Er is geen excuus voor wangedrag'
'Wilt u dat uw kind...?'

Ja

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
Is dit de juiste school voor u?
Schorsen
Gedrag verandert niet? Vervangende school

Bijlage 1b - Werkkaart Veiligheid OBS-Wereldwijzer

Aanpak bij grensoverschrijdend gedrag op OBS-Wereldwijzer

Dit document beschrijft hoe wij werken met kinderen die de regels en afspraken overtreden. Het geeft leerkrachten en andere professionals concrete handvatten welke stappen er gezet worden als grensoverschrijdend gedrag zich voordoet.

Alles begint bij de basis

We gaan voor een veilig klimaat in de units. Daarbij wordt van alle kinderen verwacht, dat zij zich houden aan de regels en afspraken zoals die op school gelden. De methode Kanjertraining is ons handvat om met kinderen van groep 1 t/m 8 te werken aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden en veiligheid.

Algemene uitgangspunten:

- Wij gaan uit van de professionaliteit van de leerkracht. De leerkracht heeft het overzicht in de unit én handelt consequent zodat de kinderen zich aan de vooraf gemaakte afspraken houden.
- Kinderen worden vanuit positiviteit in kanjer taal aangesproken op gedrag. Ook omgaan met elkaar moet je leren.
- Alle kinderen zijn bekend met de regels en afspraken en passen dit dagelijks toe.
- Afwisselend zijn er reflectiemomenten in de week (voor of na een pauze, halverwege of aan het eind van de dag) waarbij terug wordt gekeken hoe iets is verlopen? Waar word je blij van? Wat ging er goed? En/of zijn er dingen die we morgen anders willen doen?
- Dit plan van aanpak gaat over gedrag wat op school – onder schooltijd – wordt waargenomen.
- Er zijn situaties waarin onderstaande interventies nog niet direct nodig lijken. De leerling wordt dan door de leerkracht in kanjer taal aangesproken op het waarneembare gedrag, waarbij het gewenste gedrag benoemd wordt (preventief handelen). Stopt het ongewenste gedrag niet, dan wordt onderstaand stappen in werking gezet.

Verbaal gedrag	Consequentie	Opmerkingen
<p>Ongewenst verbaal (en/of digitaal*) gedrag Bijv. schelden, vloeken, schreeuwen, dreigen met fysiek ongewenst gedrag, de les verstoren (erdoorheen praten/geluiden maken), respectloze taalgebruik. <i>*alleen als dit op school, tijdens schooltijd, heeft plaatsgevonden</i></p>	<p>De leerkracht geeft een waarschuwing en benoemt het gewenste gedrag.</p>	
<p>Herhaald ongewenst verbaal (en/of digitaal*) gedrag Bijv. schelden, vloeken, schreeuwen, dreigen met fysiek ongewenst gedrag, de les verstoren (erdoorheen praten/geluiden maken), respectloze taalgebruik. <i>*alleen als dit op school, tijdens schooltijd, heeft plaatsgevonden</i></p>	<p>De leerkracht voert een kindgesprek en benoemt daarbij naast het gewenste gedrag ook de consequentie bij herhaling: time-out (zie hieronder)</p>	<p>De leerkracht bepaalt hoe ernstig de situatie is. Als een leerling vrijwel nooit ongewenst gedrag vertoont volstaat een kindgesprek.</p> <p>De leerkracht maakt de afweging of de ouders op de hoogte gebracht worden. Bij twijfel bespreken met je collega's uit de unit. Komen jullie er niet uit, dan overleg met IB/directie.</p>
<p>Ernstig en/of hardnekkig verbaal (en/of digitaal*) grensoverschrijdend gedrag Bijv. schelden, vloeken, schreeuwen, dreigen met fysiek ongewenst gedrag, de les verstoren (erdoorheen praten/geluiden maken), respectloze taalgebruik. <i>*alleen als dit op school, tijdens schooltijd, heeft plaatsgevonden</i></p>	<p>De leerkracht geeft een time-out: De leerkracht bepaalt of de leerling de time-out in de andere stamgroep krijgt of naar de stamgroep van een andere unit. Bepaal zelf wat jij passend vindt voor de leerling en de situatie. Als de leerling naar een stamgroep gaat in de andere unit, dan is dit de verdeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Papegaaien gaan naar het Regenwoud en andersom - Parkieten gaan naar de Struisvogels en andersom 	<p>Als een kind weerstand vertoont n.a.v. de interventie, kan iemand die geen groepsgebonden taken heeft ondersteunen: groep overnemen zodat de leerkracht even een moment heeft om met de betreffende leerling apart te gaan zitten.</p> <p>Indien wenselijk wordt er een timer/ zandloper meegegeven om de tijd visueel te maken voor het kind.</p> <p>Na de time-out wordt de ongewenste situatie besproken aan de hand van:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Kaketoets gaan naar de Pelikanen en andersom <p>Consequentie: De leerkracht geeft aan wanneer de leerling weer mag terugkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - OB: 10 min - MB: 15 min - BB: 20 min <p>De leerling kan die tijd niet meedoen met de activiteit van de groep. De leerkracht van het betreffende kind bepaalt of het wenselijk is op werk mee te geven. Wanneer de leerling weer terug mag komen vindt er een kort gesprek plaats waar gereflecteerd wordt op de situatie. Kanjertaal inzetten om afspraken met elkaar te maken en positief gedrag te benoemen.</p>	<p>Wie? Wat? Waar? Wanneer? Hoe (anders doen volgende keer)?</p> <p>De leerkracht zorgt ervoor dat ouders telefonisch (of na schooltijd naar toe lopen) op de hoogte worden gebracht van iedere time-out en maakt een notitie in Parnassys over de situatie die heeft plaatsgevonden.</p> <p>Als er drie keer in de maand een time-out heeft plaatsgevonden, vindt er een gesprek plaats tussen leerkracht, leerling en ouders. In dit gesprek worden afspraken/doelen opgesteld voor het gewenste gedrag. Er wordt een vervolgspraak gemaakt om te evalueren. Ook dit wordt vastgelegd Parnassys.</p> <p>Bij herhaling of zeer ernstig verbaal gedrag bepaalt MT of er een officiële time-out (schorsing) wordt gegeven. Zie protocol Morgenwijzer: Protocol schorsing en verwijdering vastgesteld 18 oktober 2018.pdf</p>
Fysiek gedrag	Consequentie	Opmerkingen
<p>Ongewenst fysiek gedrag Ongewenst gedrag gericht op mensen en materialen: (dreigen met) slaan, schoppen, bijten, spugen, knijpen, gooien met spullen,</p>	<p>De leerkracht voert een kindgesprek en benoemt daarbij naast het gewenste gedrag ook de consequentie bij herhaling: time-out (zie hieronder)</p>	<p>De leerkracht bepaalt hoe ernstig de situatie is. Als een leerling vrijwel nooit ongewenst gedrag vertoont volstaat een kindgesprek.</p>

<p>spullen/materialen bewust kapotmaken of zoekmaken.</p>	<p>Met de leerling wordt besproken waar dit gedrag vandaan komt en wat het kind beter had kunnen doen. Afspraken worden vastgelegd in Parnassys (notitie: kindgesprek).</p>	<p>De leerkracht maakt de afweging of de ouders op de hoogte gebracht worden. Bij twijfel bespreken met je collega's uit de unit. Komen jullie er niet uit, dan overleg met IB/directier.</p>
<p>Ernstig of herhaald ongewenst fysiek gedrag Ongewenst gedrag gericht op mensen en materialen: (dreigen met) slaan, schoppen, bijten, spugen, knijpen, gooien met spullen, spullen/materialen bewust kapotmaken of zoekmaken.</p>	<p>De leerkracht geeft een time-out: De leerkracht bepaalt of de leerling de time-out in de andere stamgroep krijgt of naar de stamgroep van een andere unit. Bepaal zelf wat jij passend vindt voor de leerling en de situatie. Als de leerling naar een stamgroep gaat in de andere unit, dan is dit de verdeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Papegaaien gaan naar de Toekans en andersom - Parkieten gaan naar de Struisvogels en andersom - Kaketoets gaan naar de Pelikanen en andersom <p>Consequentie: De leerkracht geeft aan wanneer de leerling weer mag terugkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - OB: 15 min - MB: 20 min - BB: 25 min <p>De leerling kan die tijd niet meedoen met de activiteit van de groep. De leerkracht van het betreffende kind bepaalt of het wenselijk is op werk mee te geven. Wanneer de leerling weer terug mag komen vindt er een kort gesprek plaats</p>	<p>Als een kind weerstand vertoont n.a.v. de interventie, kan iemand die geen groepsgebonden taken heeft ondersteunen: groep overnemen zodat de leerkracht even een moment heeft om met de betreffende leerling apart te gaan zitten. Als dit geen effect heeft, wordt IB/directie erbij gehaald/gebeld en de vervolgstap bepaald.</p> <p>De leerkracht zorgt ervoor dat ouders telefonisch (of na schooltijd naar toe lopen) op de hoogte worden gebracht van iedere time-out en maakt een time-out notitie in Parnassys over de situatie die heeft plaatsgevonden. Als er twee keer in de maand een time-out heeft plaatsgevonden, vindt er een gesprek plaats tussen leerkracht, leerling en ouders. In dit gesprek worden afspraken/doelen opgesteld voor het gewenste gedrag. Dit wordt vastgelegd in een time-out notitie in Parnassys. Er wordt een vervolgspraak gemaakt om te evalueren. Als verbetering uitblijft wordt in Parnassys een handelingsplan gedrag opgesteld.</p>

	<p>waar gereflecteerd wordt op de situatie. Kanjertaal inzetten om afspraken met elkaar te maken en positief gedrag te benoemen.</p>	<p>Dit wordt besproken met ouders.</p> <p>Bij herhaling of zeer ernstig fysiek gedrag bepaalt MT of er een officiële time-out (schorsing) wordt gegeven. Zie protocol Morgenwijzer: Protocol schorsing en verwijdering vastgesteld 18 oktober 2018.pdf</p>
--	--	--

Het kan nodig zijn dat bij veelvuldig ongewenst (extreem)gedrag dit plan individueel aangevuld wordt voor een specifieke leerling. Dit gebeurt altijd in overleg met IB/directie en wordt altijd met de betreffende ouders besproken.

Bijlage 2 - gespreksformulier leerling bij time-out

Er is iets vervelends gebeurd. Je vult het formulier in.

Naam:..... Groep:..... Datum:.....

Wanneer gebeurde het?

maandag

dinsdag

woensdag

donderdag

vrijdag

Waar gebeurde het?

in de klas

tijdens de TSO

bij de wc's

buiten op het plein

bij de gym

op de gang

Wie waren erbij?

.....
.....

Wat gebeurde er?

.....
.....
.....
.....

Wat deed jij?

.....
.....
.....
.....

Was het je bedoeling om dit te doen?

.....
.....
.....
.....

Hoe kun je ervoor zorgen dat het de volgende keer niet meer gebeurt?

.....
.....
.....
.....

Welke nieuwe afspraken maak je samen met de juf of meester?

.....
.....
.....
.....

Handtekening leerling: Handtekening leerkracht:

.....

Voor de ouders:

Graag een handtekening voor gezien:

Ruimte voor opmerkingen:

.....
.....
.....
.....

Deze brief graag retour aan de leerkracht.

Bijlage 3 - gedragscontract

Er is iets vervelends gebeurd en er zijn nieuwe afspraken nodig. Samen met de juf/meester vul je dit in.

Naam:..... Groep:..... Datum:.....

Dit gedragscontract is een afspraak tussen (naam leraar) en (naam leerling) over (onderwerp).

(naam leerling) zal van tot (datum invullen)(concreet gedrag invullen, positieve bewoordingen):

1.
2.
3.

(Naam leerkracht) zal aan het einde van de ochtend en aan het einde van de middag vertellen of het doel bereikt is. Op een (bijv. belonings-verzamelkaart) is ruimte voor 10 krullen. Als er 10 krullen zijn verzameld, volgt er een beloning.

We hebben samen bedacht wat die beloning is:

Op (datum) bespreken we met elkaar (ouders, juf/meester en jou) hoe het gaat.

handtekening leerling: handtekening ouders:

.....

handtekening leerkracht:

.....

.

Bijlage 4: Protocol Morgenwijzer

[Protocol schorsing en verwijdering vastgesteld 18 oktober 2018.pdf \(sharepoint.com\)](#)